

פנ שער היחוד והאמונה

פרק ט אבל לגבי הקדוש ברוך הוא מדרגת החכמה שהיא תחלת מחשבה וראשיתה היא סוף מעשה אצלו דהיינו שנחשבת כאילו היא בחי' ומדרגת עשייה לגבי הקדוש ב"ה כדכתיב כולם בחכמה עשית והיינו לומר שכערך החיות שבעשייה גופנית וגשמיות לערך חיות החכמה שהיא ראשית ומקור החיות באדם וכל הברואים גשמיים שהוא כאין לגבי חיות שבאותיות הדבור שהוא כאין לגבי חיות שבאותיות המחשבה שהוא כאין לגבי חיות ומעלת המדות שמהן נמשכה מחשבה זו שהוא כאין לגבי חיות ומעלת ומדרגת החכמה בינה ודעת מקור המדות כן ממש ערך מדרגת ומעלת החכמה שהיא ראשית ומקור החיות שבכל העולמות לגבי הקדוש ב"ה בכבודו ובעצמו המרום והמתנשא ריבוא רבבות מדרגות רוממות יותר מרוממות מדרגת החכמה על בחי' חיות שבעשייה שהיא רוממות חמש מדרגות לבד שהן מדרגות בחי' עשייה ודבור ומחשבה ומדות ושכל אבל הקדוש ב"ה רם ומתנשא ממדרגת החכמה רבבות מדרגות כאלו עד אין קץ רק מפני שאין בנבראים כח להשיג רק ההשתלשלות ממדרגת חכמה שהיא ראשיתם למדרגת עשייה השפלה לכך אנו אומרים שלגבי הקדוש ב"ה נחשבת מדרגת החכמה כמדרגת עשייה ממש דהיינו לומר שהוא רם ונשא ונעלה עילוי רב מאד מאד ממדרגת החכמה ולא שייך כלל לייחס אצלו שום ענין המתייחס לחכמה אפילו בדרך מעלה ועילוי רב כגון לומר עליו שא"א לשום נברא עליונים ותחתונים להשיג חכמתו או מהותו כי ענין ההשגה מתייחס ונפל על דבר חכמה ושכל לומר שאפשר להשיגו או אי אפשר להשיגו מפני עומק המושג אבל הקדוש ברוך הוא שהוא למעלה מן השכל והחכמה לא שייך כלל לומר בו שאי אפשר להשיגו מפני עומק המושג כי אינו בבחי' השגה כלל והאומר עליו שאי אפשר להשיגו הוא כאומר על איזו חכמה

[172]

תחלת מח' (אולי צ"ל "המחשבה"). כדכתיב (תילים קד' כד'. לעיל ח"א הג' פ"ב). כן ממש ערך (צ"ע "ממש" כיון שמסיים "יותר מרוממות . . עד אין קץ").

לקוטי פירושים

מדרגת החכמה . . נחשבת כאילו היא בחי' ומדרגת עשי' לגבי הקדוש ב"ה: (ה: מצד זה: א) אפשר דקמי', עשי' - למטה מזה, למטה מעשי' גופנית. (ב) גם זה ש"נחשבת כו" הרי הוא רק (1) נחשבת, (2) כעשי' - כאילו, כ"ף הדמיון - שזה שייך גם בעו"ע. אמנם, יש גם אופן שחכמה ועשי' שוין (ובפרט עפ"ש"כ בדרמ"צ נב, א: שוים ממש).

(לקו"ש ז"ה ע' 91)

מ"מ, הגהות והערות קצרות - עם פענוחים
תחלת מחשבה: אולי צ"ל "המחשבה".
כדכתיב: תילים קד' כד'. לעיל ח"א
הגהת פ"ב.
כן ממש ערך: צ"ע מ"ש "ממש",
כיון שמסיים "יותר מרוממות . . עד אין קץ".

שכל השומע יצחק לו
(ע"ד ברא' כא' ו').
כדכתיב (תילים קד'
כד'). נק' חכם בכתוב
(ע"ל פ"ח). וגם חז"ל
(זח"ג רנז:).

רמה ועמוקה שאי אפשר למששה בידים מפני עומק המושג שכל השומע יצחק לו לפי שחוש המישוש אינו מתייחס ונופל אלא על עשייה גשמית הנתפסת בידים וככה ממש נחשבת לגבי הקב"ה מדרגת השכל וההשגה כעשייה גשמית ממש ואפילו השגת שכלים שבעולמות עליונים ואפילו מדרגת חכמה עילאה המחיה את כולם כדכתיב כולם בחכמה עשית. ומה שהקדוש ברוך הוא נקרא חכם בכתוב וגם חז"ל כינו לו מדרגת ומעלת החכמה היינו משום שהוא מקור החכמה שממנו ית' נמשך ונאצל מהות מדרגת חכמה עילאה שבעולם האצילות וכן רחום וחסיד על שם שהוא מקור הרחמים והחסדים וכן שאר המדות שכולן נמשכו ונאצלו ממנו יתברך ודרך וענין ההמשכה והאצילות איך ומה ידוע

לקוטי פירושים

מ"מ, הגהות והערות קצרות – עם פענוחים
שכל השומע יצחק לו: ע"ד בראשית כא' ו'
(כל השומע יצחק לי").
כדכתיב: תילים קד' כד'.
נקרא רבם בכתוב: עיין לעיל פ"ח.
וגם חז"ל: זח"ג רנז, ב'.

(1) ושם: "איהו אתקרי חכם בכל מיני חכמות וכו'".

– כי אם, שהשכל והמישוש הם שני ענינים נבדלים לגמרי שאין יחס ביניהם, ובלשון התניא "שחוש המישוש אינו מתייחס ונופל אלא על עשי' גשמיית", וענין השלילה, שאומרים על איזה דבר שהוא מושלל מהשני, שייך דוקא בדברים שיש יחס ביניהם, ולכן "כל השומע יצחק לו".

(סה"ט מזקוט ח"ד ע' טו הערה 24)

ואולי יש להוסיף, שבהמשל דשכל ומישוש, כיון ששניהם הם נבראים מוגבלים, יש יחס ביניהם. משא"כ בהנמשל². ולכן, זה שאין שייך לומר על הקב"ה שאי אפשר להשיגו, הוא יותר מזה שאין שייך לומר על סברא שכלית שאי אפשר למששה בידים.

(שם ע' ריז)

וגם חז"ל כינו לו מדרגת ומעלת החכמה: כוונת ההוספה "וגם חז"ל כינו כו'" – י"ל כי בנוגע להכתוב מבוואר עפמשנ"ת ברמב"ם הל' יסוה"ת פ"א ה"ט.

(אגרות קודש זכ"ה ע' קענד)

ודרך וענין ההמשכה והאצילות . . ידוע למשכילים: בביאור יותר בכ"מ בדא"ח – לדוגמא מצות האמנת אלקות³ וכו'.

(שיעורים בספר התניא ע' 870 הערה 2)

(1) וע"ד מ"ש בהמשך תרס"ו ע' נח ובכ"מ, שאין שייך לשלול ענינים שבאין עורך, כי ע"י שלילה זו אין משיגים הפלאות של הדבר שממנו שוללים אותו. (2) להעיר גם מ"ש לפני"ז (פ"א), דרוממות החכמה על עשי' הוא רק חמש מדריגות (עשי' דיבור מחשבה מדות ושכל), "אבל הקב"ה רם ומתנשא ממדרגת החכמה רבנות מדרגות כאלו עד אין קץ". (3) דרמ"צ מד, ב ואילך.

פז שער היחוד והאמונה

סוד הצמצום כאור א"ס ב"ה וצמצום א"ק וסוד הדיקנא שמד כל הצמצומים לצמצום האור שיתלבש בבחי' כלים ד"ס והנה אחר שנתלבש אור א"ס בבחי' כלים דבכ"ד או שייך לומר מ"ש הרמב"ם הוא היודע והוא המדע והוא היודע וכיריעת עצמו וכו' לפי שבחי' כלים דאצילות נעשים נשמה וחיות לבי"ע ולכל אשר בהם אבל בלי צמצום והלבשה הנ"ל לא שייך כלל לומר הוא היודע והוא המדע וכו' כי אינו בבחי' גדר דעת ומדע כלל ח"ו אלא למעלה מעלה עליו רב עד אין קץ אפי' בבחי' גדר חכמה עד שבחי' חכמה נחשבת אצלו ית' בבחי' עשיה נשמית:

למשכילים* והנה אין לנו עסק בנסתרו' אך הנגלות לנו להאמין אמונה שלימה דאיהו וגרמוהי חד דהיינו מדותיו של הקדוש ב"ה ורצונו וחכמתו ובניתו ודעתו עם מדותו ועצמותו המרומם לבדו רוממות אין קץ בבחי' חכמה ושכל והשגה ולכן גם יחודו שמתייחד עם מדותיו שהאציל מאתו ית' ג"כ אינו בבחי' השגה להשיג איך מתייחד בהן ולכן נקראו מדותיו של

הקדוש ב"ה שהן הספירות בזה"ק רזא דמהימנותא שהיא האמונה שלמעלה מן השכל:

לקוטי פירושים

סוד הצמצום . . וצמצום א"ק וסוד הדיקנא: בביאור יותר בכ"מ בדא"ח - לדוגמא שער היחוד (לאדמו"ר האמצעי)⁴ וכו'.

(שט ע"י 871 הערה 3)

מ"מ, הגהות והערות קצרות - עם פענוחים

הגה"ה: חצאי עיגול² וקווי הר"ת - לכאורה מיותרים. עיין לעיל פ"א ופ"ז³. תוכן ההג"ה - עיין לעיל הגהת פ"ב. ולכן נקראו: זהר .

(2) כ"ה בדפוס התניא שלפנינו. ובמהדורא זו תוקן ע"פ מ"ש ב"הערות ותיקונים בדא"פ לפ"א. (3) לעיל ע' כו. סז.

(4) פ"ז ואילך.